

Català per a no-catalanoparlants

Nivell avançat

Competència lingüística comunicativa

A. Competència pragmàtica

1. Funcions

1.1. Coneixements i informació

Identificar i identificar-se; informar; narrar; descriure processos; afirmar, negar; anunciar; postil·lar; assentir i dissentir; classificar; comparar; confirmar la veracitat d'un fet; corroborar; desmentir; expressar desconeixement; expressar dubte.

1.2. Opinions, creences; hipòtesis

Expressar acord i desacord; expressar i argumentar una opinió; atribuir un fet a algú; conjeturar; expressar una creença; expressar escepticisme; formular hipòtesis sobre esdeveniments presents, passats i futurs; objectar; predir; suposar; valorar un fet com a causa o conseqüència d'un altre, com a contingent o com a versemblant.

1.3. Propòsits d'acció: intencions, decisions, voluntat.

Expressar el propòsit, la intenció o voluntat de fer alguna cosa; oferir alguna cosa; oferir ajut; oferir-se a fer alguna cosa; acceptar o negar-se a fer alguna cosa; admetre; consentir; convidar; prometre, jurar; retractar-se...

1.4. Actes directius i persuasius (que tenen com a finalitat que la persona destinatària faci o no faci alguna cosa)

Donar ordres; demanar informació; demanar, sol·licitar, suplicar alguna cosa, que algú faci alguna cosa, demanar ajut; demanar confirmació; demanar consell, aconsellar, desaconsellar, recomanar; demanar i donar instruccions; demanar opinió; demanar, donar i denegar permís, demanar autorització, autoritzar i denegar autorització; restringir; dispensar o eximir algú de fer alguna cosa; exigir; advertir, alertar; amenaçar, intimidar; animar i desanimar; demandar; desestimar; persuadir, dissuadir; expressar el desig que algú faci alguna cosa; prevenir algú en contra d'alguna cosa o d'una persona; censurar; prohibir; proposar, suggerir; queixar-se, reclamar; recordar alguna cosa a una persona; recriminar, retreure, renyar.

1.5. Sentiments, actituds, estat físic i anímic

Expressar estat físic, de salut o d'ànim: admiració: decepció; afecte, estimació, amor, odi; simpatia, antipatia; alegria, felicitat, tristesa; ànim, ansietat; aprovació, desaprovació; confiança, desconfiança, escepticisme; desig; rebuig; fàstic; indiferència; dubte; esperança, desesperança; dolor, alleujament; irritació; preocupació; sorpresa; temor; tranquil·litat; menyspreu; resignació, vergonya. Acusar; defensar; excusar.

1.6. Relació social; actituds envers les altres persones

Presentar/-se i respondre a una presentació; saludar, respondre a una salutació, demanar de transmetre una salutació; acomiadar-se, respondre a un acomiadament; convidar, acceptar o declinar una invitació; agrair, respondre a un agraïment; atreure

l'atenció; demanar disculpes i perdó, perdonar; donar, acceptar i refusar excuses; donar la benvinguda; expressar aprovació; expressar condol; felicitar i respondre a una felicitació; interessar-se per algú o per quelcom, respondre a mostres d'interès; lamentar; compadir-se; insultar; fer compliments.

2. Competència sociolingüística

Atès que la llengua és un fenomen sociocultural que incideix en la forma en què les persones es comuniquen i que comporta una manera de veure i d'entendre el món, cal posar l'accent en els aspectes de l'ús de la llengua, que es relacionen amb aquest fenomen i que conformen la competència lingüística. A continuació es llisten els aspectes que caldrà incorporar en el curs del procés d'ensenyament-aprenentatge d'aquest nivell:

2.1 Marcadors lingüístics de relacions socials que reflecteixen les diferències en l'estatus de les persones interlocutores, la proximitat de la relació i el registre del discurs i es manifesten en:

- La selecció i l'ús de les salutacions de rebuda, presentació, comiat.
- La selecció i l'ús de formes de tractament, formal, informal, familiar.
- Les convencions en els torns de paraula.

2.2. Fórmules de cortesia que varien d'una cultura a una altra, la inadequada aplicació de les quals entremanca o impossibilita el funcionament dels principis de cooperació i pot comportar malentesos interculturals.

2.3. Introducció d'expressions de saviesa popular - component significatiu de l'aspecte lingüístic de la competència sociocultural - i actualment, grafits, eslògans publicitaris a la televisió o a la vestimenta, i plafons als llocs de treball, amb la mateixa funció.

- Refranys
- Expressions idiomàtiques
- Cites

2.4. Diferències de registre referides a diversos usos de la llengua en contextos diferents:

- formal
- estàndard
- informal
- familiar

2.5 Introducció al reconeixement d'alguns indicadors lingüístics de procedència geogràfica, grup professional, social, generacional. Aquests indicadors poden ser de:

- lèxic
- accent
- aspectes paralingüístics
- llenguatge corporal

B. Competència discursiva

El text com a unitat mínima de comunicació.

1. Organització del discurs

1.1. Adequació al context

Relació del text amb la situació de comunicació.

Identificació i/o selecció de:

- 1.1.1. Els indicis situacionals: lloc, canal, persones interlocutores i relació entre ells.
- 1.1.2. Funció comunicativa del text.
- 1.1.3. Tipus de text i format.
- 1.1.4. Varietat i registre: llengua oral / llengua escrita; registre formal / informal; neutre; varietat estàndard / no estàndard;
- 1.1.5. Tema: enfocament i contingut.

1.2 Coherència textual

El text com a unitat global de significat.

- 1.2.1. Pertinença del contingut.
Selecció de contingut rellevant.
- 1.2.2. Estructuració del contingut.
Ordenació lògica de les idees.
- 1.2.3. Selecció de les estructures morfosintàctiques i del lèxic adequats.

1.3. Cohesió textual.

Organització interna del text. Inici, desenvolupament i conclusió de la unitat textual. Relacions sintàctiques i semàntiques (fenòmens gramaticals i lèxics) que connecten els enunciats d'un text entre si.

1.3.1 Inici del discurs

- Mecanismes iniciadors (presa de contacte). *Estimats oients; Hi havia una vegada; Senyores i senyors...*;
- Introducció del tema: *Saps/Sabies que...?; No sé si ho saps/sabies, però...?; Tens pressa...?; Tens un moment...?; Per cert...; Sabien vostès que...?; El motiu d'aquesta carta...; Em dirigeixo a vostè per...; Ens sap greu comunicar-vos...; En relació a...; A continuació tractaré de...;*
- Tematització: *Allò que vas dir/deies...; Això que dius...; De futbol, n'entens gaire...?*

1.3.2. Desenvolupament del discurs

- Desenvolupament temàtic
Manteniment del tema
- Coreferència (ús de l'article, pronoms, demostratius; concordança de temps verbals). Anàfora, catàfora, dixi: ús anafòric dels pronoms febles (valor possessiu de *en, li, els*). Límits de la pronominalització. Interferències d'altres llengües en la coreferència. Abús dels demostratius, dels possessius, de la forma *mateix*.
- Repetició. Substitució per sinònims (*Va escriure un text molt complex. El document incloïa terminologia científica*); substitució per hiperònims (*El van voler nomenar conseller d'Agricultura, però va rebutjar el càrrec*); substitució per hipònims (*Tenia diversos símptomes. La temperatura era molt alta, patia un dolor agut al pit...*); substitució per proformes lèxiques (*Van tractar la congestió del trànsit. El tema era molt delicat*).
- Reformulació. Paràfrasi i aclariments: *Vaja, que...; Total, que...; Més ben dit...; Millor dit...; O millor...; O encara millor...; O si voleu...; Si ho preferiu...; Més aviat...; Per resumir...; en conclusió...; En definitiva...; En qualsevol cas...; De tota manera...*
- Èmfasi: *És ben cert; ja ho crec; i tant que, com sí; no és broma; t'asseguro que...; Val a dir...; Cal tenir en compte...; Cal insistir a/en/que; Convé destacar; En efecte; Vull ressaltar; És ben trist; Escrius prou bé; Que n'és de maca; Fa tanta/una calor; Sí que menja!; Com corre!; Quan de temps!; És petit, petit.*

Expansió del tema

- Exemplificació: *Posem per cas...; així...; un exemple pot/podia/podria ser...; Per posar un exemple; A tall d'exemple; Com ara; Així, per exemple; Com és ara; Per citar algun cas; N'és un bon exemple.*

- Al·lusions, referències, cites i evocacions: *Pel que fa a...; En relació amb...; Respecte a...; Recordem el que...; No oblidem que...; Quant a...; Referent a...; Cal recordar/no oblidar que...; Com (ja) sabem...; Com diu/ha dit/va dir/diria X.*
 - Definicions: *En el sentit de...; això vol dir/significa que...; Dit d'una altra manera...*
 - Enumeració, seqüenciació temporal: *Per començar; En primer lloc...; A continuació...; I no només... sinó (també)...; I fins i tot...; Finalment; Etcètera; Abans de tot...; Seguidament...; A continuació...; Tot seguit passo a...; Un cop dit això...; I encara podem afegir...; Al seu torn...; En darrer lloc/terme;*
 - Reforç. Precisió/matisació: *Amb això vull/volia/voldria dir que...; En concret; Especialment; En especial; Particularment; Fet i fet; De fet...; En efecte; Efectivament; Certament; Per descomptat; De la mateixa manera; Així mateix; Paral·lelament; Igualment.*
 - Contrast: *Mentre que; Malgrat això; Malgrat tot; De tota manera; En tot cas; Sigui com sigui; Al capdavant; Tot i això, Tanmateix; Ben al contrari; Tot al contrari; Per contra; En realitat; Ben mirat; No obstant això; Això no obstant; Tot i això; Així i tot; A pesar de; De totes maneres...; Amb tot...; Ara bé; Altrament; Si no; Contràriament; Si més no...; Almenys; Per bé que...*
 - Conseqüència: *Per consegüent; Consegüentment; En/Com a conseqüència.*
 - Introducció de subtemes: *Com he dit abans...; Tornant a...; Respecte a...; Quant a...; Pel que fa a...; No solament... sinó també...; En relació amb...*
 - Personalització: *Des del meu punt de vista...; Al meu parer...; Honestament...;*
- Canvi temàtic
- Digressió: *Parlant de + SN; D'altra banda...; Faig un parèntesi...; Ara que dius això...; Canviant de tema; Dit d'una altra manera...; Dit en altres paraules...; En qualsevol cas.*
 - Recuperació del tema: *Com deia...; Com anava dient...; Com estava dient...; Així doncs...; Llavors...; Aleshores...; Doncs bé...; En fi; Ara que ho dius; Allò que deia...; Tornant al tema que tractàvem.*
- La connexió: ús d'elements d'enllaç i organització del text.
- Connectors textuais:
- Addició: *En efecte; Efectivament; Certament; Per descomptat; De la manera semblant; De la mateixa manera; Igualment; Així mateix; Paral·lelament; I a sobre; Inclòs.*
 - Contrast: *Això no obstant; Al contrari; Amb tot; Ans al contrari; Ara bé; No obstant això; Tanmateix; En realitat; De fet; Fet i fet; Ben mirat; En qualsevol cas; En tot cas; Al capdavant.*
 - Finalitat: *A fi que/de; Amb l'objectiu que/de; Per tal que; La finalitat del qual;*
 - Causa: *A causa de/que; A còpia de; A força de; Atès que; Considerant que; Gràcies a/que; Vist que.*
 - Conseqüència: *A conseqüència de; Així és que; Consegüentment; De manera que; En/Com a conseqüència; Per aquest fet; Per consegüent.*
 - Condició: *A condició que; Posat que;*
- 1.3.3. Conclusió del discurs
- Resum /Recapitulació: *Resumint; Breument; (Dit) En poques paraules; En conjunt; Globalment; Recapitulant; En síntesi; Comptat i debatut; Ras i curt; Tot plegat...; Al cap i a la fi.*
 - Indicació de tancament textual i tancament textual: *Així que; I per acabar; I ja està; I amb això; Acabem; Ho deixem aquí; Això és tot; En conclusió; Per concloure; I això; I això és tot; I bé; Total; En fi...; Gràcies per tot; Molt bé.*
- 1.3.4 Discurs oral: iniciació, manteniment i seguiment (recursos específics).
- El torn de paraula: presa, manteniment i cessió: *Demano la paraula; Endavant/Sisplau/Per favor, + N; Mani'm; Mana'm; Què mana; Té la paraula la senyora Puig.*
 - Paper de la persona interlocutora:

Demostrar implicació: *No fotis, No em diguis, És increïble!, És normal, Ho entenc; Ja m'ho imagino*; Interjeccions d'incredulitat (*Apa!*), d'indiferència o resignació (*Ves!; Bo*), d'admiració (*Carai!, Ves per on!; Mi-te'!*; *Mira (que bé); Oidà...*); Assentiment (*ve-t'ho aquí; T'ho diràs*).

Petició de confirmació: *M'explico?; Què hi dius?; No sé si s'ha entès*.

Recursos dilatoris: ús de mots falca: *M'explico?; Oi que m'entens?; En fi...*

Autocorrecció, rectificació, expressió de dubte: *En realitat; Realment; Possiblement...*

L'entonació com a recurs de cohesió del text oral.

1.3.5 La puntuació com a recurs de cohesió d'un text escrit: usos dels signes de puntuació.

- El punt: absència en sigles, símbols, algunes abreviatures, títols, subtítols, rètols, datacions, ordinals, al final de càrrecs i noms...

- La coma

Desplaçament dels elements constituents de l'oració.

Enumeracions en combinació amb el punt i coma.

En les el·lipsis.

En la subordinació adverbial.

Absència de coma entre verb i complements.

Per evitar ambigüitats (*Qui canta, els seus mals espanta; Qui canta els seus mals, espanta*).

Entre subjecte i verb en cas que el subjecte sigui molt llarg o complex.

Presència de coma en les duplicacions de constituents de l'oració (*Vés-hi d'hora, a l'escola*).

Absència de coma en les duplicacions gramaticalitzades (*Digues-li al teu pare que vingui*).

Davant de coordinades adversatives i distributives (*M'agraden els pastissos, però no en puc menjar*).

Vocatiu.

- Els dos punts: en documents administratius (*Exposo:*)

- Els punts suspensius: en omissions de text entre claudàtors.

- El punt i coma: per separar oracions unides per un lligam lògic; en enumeracions complexes; davant de conjuncions adversatives i concessives en oracions llargues.

- Els parèntesis: intercalació d'informació secundària en el discurs (*L'escriptor català Jordi Puntí (Manlleu, 1967) ha...*).

- Les cometes: expressar ironia, col·loquialismes, argot, vulgarismes, eslògans...

2. Textos i àmbits d'ús

2.1. Expressió i interacció oral

2.1.1 Converses de caràcter col·loquial i transaccional.

2.1.2 Converses de caràcter formal o semi-formal.

2.1.3 Monòlegs espontanis o preparats, adreçats a una audiència: narracions de fets, experiències; exposició argumentada d'idees i presentacions de temes d'interès general no especialitzat.

2.1.4 Participació en tertúlies i debats.

2.1.5 Participació en activitats d'aprenentatge i d'avaluació (presentacions d'un tema d'interès personal o professional, debats, simulacions, enquestes, entrevistes...)

2.1.6 Anuncis publicitaris.

2.1.7 Participació en *xats*, *blogs*, i altres mitjans que ens ofereixen Internet i les TIC.

2.2. Expressió i interacció escrita

2.2.1. Cartes formals: de sol·licitud, acceptació, reclamacions, queixes...

2.2.2. Escrits personals, informes i articles relacionats amb els estudis o la feina.

- 2.2.3. Formularis de reclamació, comunicats d'accidents o sinistres.
- 2.2.4. Articles d'opinió (cartes al director, revista de l'escola...).
- 2.2.5. Prendre apunts i fer resums.
- 2.2.6. Escriptura creativa (cançons, poemes, contes, altres textos literaris...).
- 2.2.7. Activitats d'aprenentatge i avaluació (crítiques d'espectacles, narracions, escriptura creativa, col·laborativa...).
- 2.2.8. Participació en *xats*, *blogs*, i altres mitjans que ens ofereixen en Internet i les TIC.

2.3. Comprensió oral

- 2.3.1. Notícies, reportatges, debats, tertúlies, etc. emesos per ràdio o televisió.
- 2.3.2. Espectacles en directe (teatre, cinema, esports, concerts, cançons...).
- 2.3.3. Discursos, conferències...

2.4. Comprensió escrita

- 2.4.1. Diaris i revistes.
- 2.4.2. Textos literaris (novel·la, assaig, poesia...).
- 2.4.3. Manuals d'instruccions, catàlegs i prospectes.
- 2.4.4. Tires còmiques i acudits.
- 2.4.5. Anuncis publicitaris.
- 2.4.6. Diccionaris monolingües

2.5. Mediació oral i escrita

- 2.5.1. Fer d'intermediari/ària en transaccions i situacions socials per a amistats, família, col·legues professionals, convidats estrangers...
- 2.5.2. Resum de l'essencial d'articles de diaris i revistes.
- 2.5.3. Resum d'una xerrada o conferència sobre temes d'interès general o relacionats amb l'àmbit acadèmic o professional de l'alumne.
- 2.5.4. Traducció de fragments d'articles de diaris i revistes; de novel·les, poemes, i textos no especialitzats.

C. Competència lingüística.

1. Lèxic i aspectes semàntics

- 1.1. Repertoris lèxics: reconeixement i utilització adequada (producció i comprensió) en els contextos a què es refereixen els objectius especificats per a aquest nivell.
- 1.2. Famílies lèxiques (sinònims, antònims, mots polisèmics, precisió lèxica...). Vulgarismes, cultismes i neologismes. Sinònims relacionats amb el registre, amb el context i amb el grau d'especialització i de precisió.
- 1.3. Paraules compostes i derivades. Habilitació.
- 1.4. Abreviacions. Sigles.
- 1.5. Interjeccions i onomatopeies.
- 1.6. Mots transparentes o pròxims. Falsos amics. Interferències lèxiques més freqüents (calcs i barbarismes).
- 1.7. Préstecs i mots d'origen estranger.
- 1.8. Frases fetes, dites, refranys.

1.9. Recursos expressius: eufemismes, metàfores, metonímia, comparacions.

2. Morfosintaxi

Elements constituents de l'oració

2.1. El substantiu

2.1.1. Morfologia del substantiu.

- Gènere: per oposició: *-o/a* (*monjo/a*); *-u/a* (*ateu/atea*); femení en *-na, -ina* (*orfe/òrfena, heroi/heroïna*); masculí en *-ot* (*bruixa/bruixot, dida/didot*); sense oposició: amb sufix *-arca, -ma, -ta, -esa*. Designació del gènere mitjançant *mascle/ femella* (*balena mascle*).
- Nombre: per oposició: \emptyset / *-s* o \emptyset / *-ns* (paraules acabades en vocal tònica sense reforç posttònic (p.e. *els esquís, els menús*); \emptyset / *-os* o *-s* (paraules acabades en *-sc, -st, -xt, -ig* (p.e. *texts / textos, disc / discos*); sense oposició: *-es* (*atles, ...*), *-us* (*globus*), *-os* (*caos*); paraules compostes (*comptagotes, milhomes...*).
- Grau relatiu: diminutiu (sufixos *-ó/-ona; -í/-ina*) i augmentatiu (sufixos *-às/-assa; -ot/-ota*).

2.2. Els determinants (morfologia i posició)

2.2.1. Articles.

2.2.2. Demonstratiu: doble i triple gradació (variants: *aqueix/a/os/es*). Posposició del demostratiu (*L'home aquell*).

2.2.3. Possessiu: qüestions de registre (formes tòniques, reconeixement formes cultes *llur/s* i formes àtones (*mon, ma, ton, ta...*). Altres posicions del possessiu (*El cotxe meu; un meu amic; és problema teu...*) i la construcció preposició + substantiu + possessiu tònic (*a càrrec teu*).

2.2.4. Quantificadors:

- Numerals. Ordinals: sense oposició de gènere (*u, dos* com a referència o xifra (*la fila dos, l'u de gener*); per oposició de nombre com a substantiu (*he tret dos sisos*). Ordinals: formes específiques per a usos concrets (*terç, quint, dècim, vigèsim*).
- Altres quantificadors.

Partitiu: *dos mitjos; tres terços; un desè/ dècim; un centè/ centèsim; un milè/ mil·lèsim*).

Multiplicadors: *triple/a, quàdruple...*; *una dosi tripla; bessó/ bessona, trigèmins/ trigèmima...*

Col·lectius: *una desena, una quinzena...*; *solo, duo/ duet, tercet...*; *octava, dècima...*; *triangle, pentàgon...*; *bienni, decenni, quadrimestre, cinquantenari, octogenari...*

Indefinits (*cert/a/s/es; ambdós, ambdues, tots dos, totes dues; sengles* (ús formal)...

- Casos especials de concordança: *tot Barcelona; mig Catalunya*

2.2.5. Altres determinants: aposició (*El tanoca del meu cosí, un tros de dona*).

2.3. El pronoms (morfologia i posició)

2.3.1. Els pronoms personals

- Formes tòniques. Presència i absència del pronom personal fort (*Jo, tu, ell/a, vostè, nosaltres, vosaltres, ells/elles, vostès, vós*). Ús de *jo/mi* darrera de preposicions (*Parlen de mi; segons jo*). El pronom reflexiu *sí* i els pronoms recíprocs *ells* i *elles*.

- Formes àtones.

El pronom *en* amb funció de CN (*Les golfes en són plenes*).

Els pronoms *en* i *hi* en funció de C. Pred.: substantiu o adjectiu (*Jo em dic Roser i ma mare també se'n diu; S'hi ha tornat molt, de primmirada*) i de CC (*Fa les coses de*

qualsevol manera, sempre les hi ha fetes).

El pronom *en* en funció de Subj. (*Fa deu anys que no els veig, o potser en fa dotze i tot*).

Valor possessiu de *li* i *els* i *en* (*Li sóc padrí*).

Emfàtic *en* en funció d'Atrib. o C.Pred. (*Que n'és de soca*).

Casos especials de pronominalització amb *en* i *hi* (*En sé molt, d'esquiar; Hi estic a favor, d'aquesta opinió*).

Pronom *el/la/els/les* com a atribut (adjectiu o nom), amb verbs copulatius *estar, ser, semblar* (*El Manel és aquell noi o no l'és*).

Combinacions de dos i tres pronoms segons el registre (*Els els/els hi*).

2.3.2. Els relatius

- Invariables: preposició + *què/ qui* + frase de relatiu; relatiu neutre: *la qual cosa/ cosa que* + frase de relatiu.

- Variables: *el/ la qual els/les quals* + frase de relatiu; prep. + *el/la qual els/les quals* + frase de relatiu; relatiu possessiu: Subst. + *del/ de la qual dels/ de les quals* + frase de relatiu.

- Redundància del pronom relatiu i el pronom àton amb la mateixa funció en frases col·loquials (*Vaig parlar amb aquella noia que li havien pres la bossa*).

2.3.3. Els determinants com a pronoms (possessius, demostratius, quantitatius, indefinits). Indefinits: (*un*) *hom, quelcom* (ús formal)

2.4. L'adjectiu

2.4.1. Tipus d'adjectius.

2.4.2. Morfologia de l'adjectiu.

- Gènere: per oposició: *-leg/ -loga (anàleg/ anàloga)* i *-os/ -es*.

- Nombre: per oposició \emptyset / *-os* o *-s*, paraules acabades en *-sc, -st, -xt, -ig (boig/boigs o bojós)*.

- Grau positiu relatiu: diminutiu (sufixos *-ó/ -ona; -il/ -ina*) i augmentatiu (sufixos *-às/-assa; -ot/-ota*). Altres (*-enc/-enca; -ós/-osa*).

2.4.3. Posició de l'adjectiu: restriccions de posició (adjectius de relació: *una placa solar*). Seqüències d'adjectius qualificatius dins del sintagma adjectival: Art. (*el*) + Adv. (*més/ menys*) + N + Adj. (*el més endreçada possible*)

2.4.4. Concordança

- De l'adjectiu que afecta més d'un substantiu o de diversos adjectius que afecten un substantiu

- No concordança dels adjectius compostos i el substantiu (*unes parets blau clar*).

2.5. El verb

2.5.1. Tipus de verbs.

- Zeroargumentals (*ploure; nevar...*)

- Monoargumentals (*caminar; passejar...*)

- Biargumentals (*mirar; estimar...*)

- Triargumentals (*prometre; regalar...*)

2.5.2. Formes no personals.

- Gerundi d'anterioritat, de simultaneïtat i les formes *tot* + gerundi.

- Participis regulars i irregulars en les tres conjugacions. Formes irregulars: terminacions irregulars diverses en el participi (*entès, resolt, establert...*). El complement predicatiu: concordança amb el subjecte i el verb. Concordança del participi del perfet d'indicatiu amb el pronom de CD (*L'has llegida, aquesta novel·la?; N'havien vistes moltes*).

2.5.3. Morfologia del verb segons les conjugacions. Variants geogràfiques (*treure/traure*), de registre (*tindre/tenir; vindre/venir*) i interferències d'altres llengües.

2.5.4. Temps i aspecte

Temps

- Expressió de passat: present d'indicatiu, passat simple, plusquamperfet d'indicatiu, perfet de subjuntiu, imperfet de subjuntiu, plusquamperfet de subjuntiu, passat anterior, passat anterior perifràstic.
- Expressió de futur: futur perfet, condicional, condicional compost.
- Imperatiu: formes truncades col·loquials (*digue'm*).

Aspecte

- Perfectiu: passat simple, perfet de subjuntiu, plusquamperfet d'indicatiu i de subjuntiu, passat anterior, passat anterior perifràstic, futur perfet i condicional compost
- Incoatiu: *anar* (imperfet d'indicatiu) a + infinitiu
- Iteratiu: prefix *re* + V

2.5.5.Modalitat (perífrasis verbals).

- Factualitat: passat simple, plusquamperfet d'indicatiu, passat anterior, passat anterior perifràstic.
- Necessitat: *Caldre* (present, futur, passat perifràstic) + present de subjuntiu; *caldre* (condicional, passat perifràstic, pretèrit perfet d'indicatiu) + imperfet de subjuntiu: pronom personal + *caldre* + infinitiu (*ara et cal treballar de valent*).
- Obligació: *Hauria d'haver* + infinitiu, *Hauria hagut de* + infinitiu, *Tenir de* + infinitiu.
- Permis: *fer res* (condicional) + *que* + imperfet de subjuntiu; condicional (*em deixaries fumar?*)
- Possibilitat: *Potser*; *A la millor*; *Vejam si*; *A veure si* + indicatiu; *Pot ser que* + subjuntiu.
- Prohibició: *No* + imperfet de subjuntiu (+*pas*).
- Voluntat: *Voler* / (present, futur, passat perifràstic) + *que* + present de subjuntiu; *Voler* (condicional, passat perifràstic, pretèrit perfet d'indicatiu) + *que* + imperfet de subjuntiu; *decidir...de* + infinitiu.

2.5.6.Veu (activa i passiva).

- Passiva perifràstica amb verb *ser* (*L'escola ha estat inaugurada pel conseller*). Limitacions de l'oració passiva i ús de l'oració passiva reflexiva.

2.6 Les preposicions

2.6.1.Formes (simples i compostes) *contra*, *malgrat*, *excepte*, *llevat*, *tret*, *fins a...* i locucions preposicionals: *a fi de*, *arran de*, *d'ençà de*, *en lloc de*, *gràcies a*, *com a*, *quant a*, *pel que fa a*

2.6.2.Funcions de les preposicions i locucions preposicionals.

De ponderació: *fins* (*Fins ells volien anar-hi*).

De causa: *arran de*.

De finalitat: *a fi de*, *de cara a*, *per tal de*.

De mitjà: *a través de*, *mitjançant*.

De tema: *quant a*, *pel que fa a*, *respecte a*.

De concessió: *malgrat*, *tot i*, *a pesar de*, *a desgrat de*.

Introdutores de complements d'adjectius: *buit de continguts*.

Introdutora de CD: Verb transitiu + (de) (*He decidit (de) marxar dos dies abans*); CD format per el/la/els/les qual/s (*Avui han arribat dos nous professors, als quals han nomenat com a substituïts*); CD recíproc (*Ajudeu-vos els uns als altres*); CD anteposat (*A la Rosa, tothom l'estima*).

Introdutora de Subj. (*Em fa por (de) perdre'm*).

Introdutora de C. Pred. (*El tenen pel ximplet del poble*).

Introdutora de C. Agent (*Ha estat acceptat pel Parlament en ple*).

Introdutora de CC: N (a) + Art. (el) + Adv. (*millor*, *pitjor*, *màxim*, *mínim*) + Prep. + Adv. (*al màxim d'aviat*); N + participi o gerundi (*en acabat*); N + Pron. Personal (*Parlen de mi però malgrat/llevat/de/segons jo...*).

2.6.3.Estructura del sintagma preposicional.

Caiguda de preposició darrere construccions verbals, substantius, adverbis, locucions preposicionals, davant de l'oració subordinada completiva substantiva (*M'has convençut que no s'hi ha de posar pals a les rodes; L'interès que la proposta tingui viabilitat és explicable; Sóc conscient que les presons són necessàries; Independentment que se sàpiga o no, ho penso fer; Avisa'l, abans que no caigui*).

No caiguda de la preposició davant d'oració interrogativa indirecta total o parcial (*No estic segura de si ho sabré fer/ de què cal fer*).

Canvi de preposició *amb* i *en* per la preposició *a* davant d'infinitiu, darrere de verbs i adjectius (*Una persona interessada a ascendir; S'ha entestat a fer-ho bé*).

2.7. Els adverbis

2.7.1. Tipus d'adverbis i locucions adverbials (per significat o funció).

De temps: *ahora, anit, enguany, mentrestant, l'endemà, a hores d'ara, a mitjan, ara com ara, d'aleshores ençà, d'ara endavant, de cop i volta...*

De lloc: *arreu, daltabaix, enllà, ençà, pertot, a tocar, de dalt/ baix... estant...*

De mode: *ahora, alt, baix, arran, arreu, corrents, debades, fort, flux, a bastament, a cau d'orella, a frec, d'esquitllada...*

De grau quantitatiu: *almenys, solament, prou, pla, a més de, ben bé, d'allò més, de valent, pel cap alt/baix...*

D'afirmació: *prou, del cert, de ben segur, per descomptat, sens dubte, evidentment...*

De dubte: *qui sap, tal vegada, tal volta...*

De simultaneïtat: *mentre, mentrestant, al mateix temps, alhora...*

De direcció: *enlaire, endavant, endarrere, enrere, endins, enfora, més enllà...*

D'unicitat: *tan sols, solament...*

Usos no negatius optatius de l'adverbi *no* (*pas*) (*Em fa por que no l'enredin; És més eixerida que (no pas) ell*).

Modificació del S. Prep. (*exactament/ més o menys/ només/ justament/ precisament.. al costat de...*).

2.7.2. Posició dels elements dintre de sintagma adverbial.

• Seqüència d'adverbis en *-ment* (*Van desallotjar l'edifici ràpidament i eficaçment/ ràpidament i eficaç*).

L'oració

2.8. L'oració simple

2.8.1. Estructura de l'oració

• Declarativa afirmativa i negativa.

• Interrogativa: usos positius de *cap, gens, enlloc, mai, ningú* i *res*; ús de la partícula *pas* (*No tens pas ganes d'anar a fer un volt*).

• Exclamativa

Que + Atrib. [*en*] + V, + Atrib. [*de* + Adj]! (*Que n'arriba a ser, de soca!*).

Atrib. [*Que* + Adj/ Adv] + (*que*) + V (+ Suj.)! (*Que lluny que és!*).

CC [*Que* + Adj/ Adv] + (*que*) + V (+ Suj.)! (*Que bé que va!*).

CD [*Quin/a/s/es* + Sust./ Quant/*a/s/es* + Sust. *més/ tan* + Adj].+ (*que*).

• Altres construccions amb *Sí que...; Prou que...; Poc que...; construccions amb rai, pla* (*Tu rai, (que) ho saps!*).

• Imperativa

Que + present de subjuntiu.

Usos de la partícula *pas* (p.e. *No hi entressis pas!*)

2.8.2. Modificacions de l'estructura: complements pronominalitzats per pronoms clítics.

Posició: proclítics i enclítics.

Ordre de pronoms clítics en combinacions binàries i ternàries. Combinacions, incompatibilitats i transformacions de pronoms (canvi de l'ordre dels pronoms en les

combinacions de *li* i *els* CI amb pronoms de CD de 3a persona).

2.8.3. Concordances

Subjecte i verb en oracions passives pronominals i quan el subjecte és un substantiu col·lectiu.

2.8.4. La negació

- Doble negació (*Ningú (no) ho sap*).
- Ús de la partícula *pas*.
- Negació externa *Poc(a); pla; No que*.

2.9. L'oració composta

2.9.1. La subordinació

- Oracions subordinades substantives:

D'infinitiu: Opcionalitat de la preposició en funció de Subjecte, Atribut i CD: *Em fa por (de) perdre'm; Ho he sentit (a) dir; La seva dèria és sempre (de) fer les coses complicades*. Ús de *per* o *a* per modificar el pronom *res* (*No tinc res a/per fer; No hi té res a veure*).

Introduïdes per la conjunció *que* o per nexes interrogatius o exclamatius en funció de subjecte, atribut, CD (estil indirecte: canvis de temps verbals i dels elements dítics; amb constituent dislocat: *El teu germà no sap el sofà on el vol*; amb truncament: *Em volia dir una cosa però ara no recorda què*); en funció de C.Règ. (*Estic d'acord que siguis tu el delegat*); C.Pred. (*Tinc una gana que no m'hi veig*); concordança en la subordinació: V (Oració Principal) i V (Oració subordinada substantiva): amb temps de present, passat, futur, correlació formal i correlació de sentit; ús del subjuntiu en frases negatives subordinades substantives.

Aposició mitjançant oració completiva substantiva (*El fet que en Joan no vingui; la idea que la Terra és plana...*)

- Oracions subordinades adjectives de relatiu:(explicatives i especificatives). puntuació)

• Oracions subordinades substantives de relatiu: modificació de l'adjectiu: *Estic orgullós del que m'acabes de dir*; modificació del substantiu: *Aquesta desconfiança en qui t'ha ajudat fins ara no és normal*; modificació de l'adverbi: *Independentment del que em dius, ho penso fer*; alternança *els que/els qui*.

En frases exclamatives: *Quin text més difícil que ens va donar ahir!; És increïble la gentada que hi ha!*

- Oracions subordinades adverbials:

D'oposició: *ara, altrament, sinó que, així i tot, no obstant això, amb tot, mentre que, ara bé, que*.

Concessives: *malgrat que, per bé que*.

Comparatives: *tal... com, més del que, menys... que, menys... del que, com més...més, com menys... menys*.

Condicionals (correlació de temps verbals): *mentre, sempre que, posat que, llevat que, tret que...* La condicional d'hipòtesi de passat (*Si + plusquamperfet de subjuntiu, + condicional compost: Si hagués sabut com fer-ho, t'hauria ajudat*). Usos positius de: *cap, gens, enlloc, mai, ningú i res*, en la condició.

Causals: *atès que, ja que, vist que, que*.

Finals: *a fi que, per tal que*.

Consecutives: *doncs, de manera que, per tant, que, tan... que, tant... que, talment que*.

Temporals:

Simultaneïtat: *així que, mentre/ mentrestant, al mateix temps que + oració en present o imperfet d'indicatiu; oració subordinada de gerundi; tot/ bo i + gerundi; en/ al + infinitiu; oració principal + que + imperfet de indicatiu (Vaig arribar que ja era fosc)*.

Anterioritat: *fins a + infinitiu*.

Posterioritat: *després que, des que, un cop, així que, tan aviat com, a penes, tot just, només (de), d'ençà (mateix) que...*

Interval: *entre que ... i que ...; des que/ d'ençà que ... fins que ...*

Modals: *com, així com, com si, segons com, segons que, tal com, sense que...*

2.9.2. La coordinació

Oracions copulatives: *així com*; concordança de verb i subjecte múltiple.

- Oracions juxtaposades.
- Oracions adversatives: *però desplaçat, sinó, no obstant això, tanmateix, altrament, mentre que...*
- Oracions distributives: *ara... ara, mig... mig, no només/solament... sinó (que)...*

3. Ortografia i aspectes gràfics

3.1. Ús dels caràcters en les seves diverses formes (majúscules, minúscules, cursiva, etc.). Ús de la majúscula en casos especials (topònims amb article, títols d'obres de creació, noms de seccions, departaments, institucions, dates...).

3.2. Representació gràfica de fonemes i sons

3.2.1. El sistema vocàlic.

- Ortografia <a/e> (verbs amb doble arrel: *jeure/ jaure*; verbs amb alternança en el radical; paraules compostes; paraules cultes; paraules d'una mateixa família amb arrel diferent).
- Ortografia <o/u> (verbs amb alternança en el radical; paraules d'una mateixa família amb arrel diferent *surto/sortim, vulguem/volgués*).

3.2.2. El sistema consonàntic

- Alteracions ortogràfiques en el substantiu, en l'adjectiu i en el verb (*j/g, ç/c, c/q...*).
- Ortografia de / <v>, <l> / <l·l>, <ll>, <h>, <s>, <ss>, <ç>, <z>, <tg>. Casos de variació de sons consonàntics en pseudoderivats (*moviment/ mòbil; núvol; nebulós...*).
- Duplicació de <c>, <g> (*addició, aduir, accepció, suggerir*).
- Ortografia de [s] intervocàlica darrere de prefixos (*fotosíntesi; resseguir*); al començament del segon element de paraules compostes (*para-sol*); utilització de la grafia <sc> (*escissió, ressuscitar*).
- Utilització de diferents grafies per representar [m] (*àmfora, impremta, assumpte, somnàmbul, emmalaltir*).

3.3. Ortografia de paraules estrangeres.

3.3.1. Reforç en <e> de paraules que comencen per <s> aspirada (*espot, esquaix*).

3.3.2. Accentuació dels estrangerismes no adaptats (*apartheid, per càpita...*).

3.3.3. Conservació o adaptació de les grafies <w>, <k>, <y> (*kiwi/vàter; vodka/estoc; whisky/hoquei*); admissió de les formes en <k> dels derivats de *quilo* (*quilòmetre, kilòmetre*).

3.4. Signes ortogràfics (accent, apòstrof, dièresi, guió...).

3.4.1. Accent gràfic. Casos especials.

- L'accent en adverbis acabats en *-ment*.
- L'accent en les paraules compostes amb guió i sense guió.
- Accents diacrítics.

3.4.2. Dièresi. Casos especials.

- Dièresi en síl·laba àtona per marcar hiatus (*homogeneïtat, diürètic...*) i en cultismes derivats acabats amb los sufixos *-tat, -al, -itzar* (*fluid/ fluidesa*).
- Dièresi en formes verbals d'ús poc freqüent.
- Supressió de la dièresi en les terminacions llatines *-us, -um*; en paraules compostes, en paraules amb prefix i en paraules amb els sufixos *-isme, -ista*.

3.4.3. Apòstrof

Apostrofació i no apostrofació en casos especials (sigles, diftongs, paraules estrangeres, títols d'obres, entitats o topònims amb article, combinacions binàries i

ternàries de pronoms àtons, formes col·loquials de les combinacions pronominals i del lligam entre pronoms i verb).

3.4.4. Guió

- Ús del guió entre el verb i les formes pronominals en posicions enclítiqües de combinacions binàries i ternàries. Casos especials.
- Ús del guió en paraules compostes.
- Ús del guió com a recurs sintàctic (*relació qualitat-preu*).

3.5. Estructura sil·làbica. Divisió de paraules a final de línia.

3.5.1. Dígrafs separables e inseparables, diftongs.

3.5.2. Separació de paraules compostes.

3.5.3. Canvi del punt de la </> pel guió.

3.5.4. Separació de paraules amb apòstrof.

3.6. Altres fenòmens ortogràfics

3.6.1. Contracció de preposicions i articles. Casos especials (seguits de títols d'obres, entitats o topònims amb article).

3.7. Els signes de puntuació.

3.8. Abreviatures.

3.9. Sigles.

4. Fonètica i fonologia

4.1. Sons i fonemes vocàlics: combinacions. Diftongs decreixents i creixents (pronunciació dels verbs en present acabats en *-iar*; pronunciació de les formes rizotòniques de l'imperfet d'indicatiu). Trífongs: consonantització de [u], [i]: [ω], [φ]. Hiatus.

4.2. Sons i fonemes consonàntics: agrupacions.

4.3. Processos fonològics (ensordiment, sonorització, assimilació, elisions, palatalització, nasalització, alternança vocàlica, emmudiments...). Processos fonològics de paraules estrangeres i de paraules que en llengües properes es pronuncien de manera diferent.

4.4. Accent, ritme i entonació; patrons tonals d'elements lèxics aïllats. Accentuació de paraules cultes (*medul·la, consola...*); doble possibilitat d'accentuació (*poliedre/políedre, pèrit/perit...*) i paraules estrangeres.

4.5. Accent, ritme i entonació; patrons tonals de l'oració.